

การประเมินโครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนตามนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงของรัฐบาล ในเขตจังหวัดลพบุรี

Evaluation of the Sufficiency Economy Learning Center Project in the Sufficiency Economy of the Government in Lopburi Province

กฤตชัย นาโสม*
รัฐบุรุษ คัมภีร์พิทย์**
ปัทมนันท์ ภูซงคกุล***
กิตติวัฒน์ จำเริญสิทธิ์****

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาความรู้ความเข้าใจในโครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนตามนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงของรัฐบาลในเขตจังหวัดลพบุรีในด้านสถานะแวดล้อมของโครงการ 2) ศึกษาความรู้ความเข้าใจในโครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนตามนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงของรัฐบาลในเขตจังหวัดลพบุรีในด้านกระบวนการปฏิบัติระหว่างดำเนินการ และ 3) ศึกษาความรู้ความเข้าใจในโครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนตามนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงของรัฐบาลในเขตจังหวัดลพบุรีในด้านผลผลิตของโครงการ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนจำนวน 7 ศูนย์เรียนรู้ รวมทั้งสิ้น 100 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ได้แก่แบบสอบถามโครงการจำนวน 2 ตอน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (mean) และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

ผลการวิจัยพบว่า

- ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 55.00 อายุ 30 - 39 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.00 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 49.00 สถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 75.00 รายได้ต่อปี 50,001 - 100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 37.00
- ความรู้ความเข้าใจในโครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนตามนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงของรัฐบาลในเขตจังหวัดลพบุรี รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 6 ลำดับ ดังนี้ 1) ทักษะและประสบการณ์ของเกษตรกรในการทำการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง 2) เกษตรกรมีความพึงพอใจในการดำเนินการ 3) เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น 4) ฐานะทางเศรษฐกิจของเกษตรกรดีขึ้น 5) ความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรเกี่ยวกับเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียงเพิ่มขึ้น และ 6) ความสามารถของเกษตรกรในการบริหารจัดการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง และรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 6 ลำดับ ดังนี้

*นักศึกษาคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี

**อธิการบดี สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ

***อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ

****อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก

1) บทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่มีความชัดเจน 2) ความพร้อมของพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ 3) มีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของกิจกรรมทุกขั้นตอนอย่างเป็นระบบ 4) ข้อผิดพลาดในการดำเนินงานตามโครงการฯ มีการแก้ไขได้อย่างถูกต้องตามระเบียบ ข้อ กำหนด 5) วัตถุประสงค์ของโครงการฯ สามารถกำหนดตัวชี้วัดได้อย่างชัดเจน และ 6) ความเพียงพอของงบประมาณสนับสนุนโครงการ

คำสำคัญ: การประเมิน; ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง; จังหวัดลพบุรี

Abstract

The research aim 1] to study on community economic learning centre project assessment according to sufficiency economy policy of government in Lopburi province in environmental project aspect. 2] to study on cognition in community economic learning centre project assessment according to sufficiency economy policy of government in Lopburi province in product project. The sample of this study was 100 agriculturists from 7 learning community economic learning centre project. The data were collected by questionnaire within 2 parts and the data analyzed were presented in the form of mean and standard deviation.

The study results found that;

The information of respondent 's status, the majority was female in 55.00 %, age was between 30-39 years in 28.00 %, the education level was pre-secondary level in 49.00 %, married status was in 75.00 %, income per year was between 50,000-100,000 b.in 37.00 %.

The cognition of community economic learning centre project assessment according to

sufficiency economy policy of government in Lopburi province, the rank of 6 aspects found that skill and experienced of agriculturist in field growing with sufficiency economy method. 2] agriculturist had satisfied on management 3] agriculturist had more income 4] economy status of agriculturist was better 5] agriculturist cognition about sufficiency economy method was increased and 6] agriculturist competency ion sufficiency economy method management and 6 aspects in lowest average were 1] officers 's role were obviously duty 2] the readiness of plant and animal species 3] evaluation management of all activity steps with systemically 4]the error management according to project was corrected with right formulation. 5] the project objective can focus the obviously indication and 6] sufficiency budget was promoted the project.

Keywords : Evaluation; Sufficiency Economy Learning Center; Lopburi Province

บทนำ

เพื่อให้การพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจเป็นไปอย่างเป็นระบบ ประชาชน เศรษฐกิจพอเพียง ผู้ศึกษาจึงได้ทำการวิจัยในหัวข้อเรื่อง การประเมินโครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของรัฐบาลในเขตจังหวัดลพบุรี

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนา และบริหารประเทศให้ดำเนินไปใน ทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการ

เปลี่ยนแปลงทั้งภายนอก และภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัย ความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชา การต่างๆ มาใช้ในการวางแผน และการ ดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้าง พื้นฐานจิตใจของคนในชาติโดย เฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิต ด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความ รอบคอบ เพื่อให้สมดุล และพร้อมต่อการรองรับการ เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

สืบเนื่องในปี 2548 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ดำเนินโครงการจัดทำแปลงเรียนรู้ควบคู่การผลิต เพื่อเลี้ยงชีพ (1 ไร่ 1 แปลง) เพื่อช่วยเหลือเกษตรกร ยากจนที่ประสงค์จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งเป็น ภาวะของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ต้องช่วยเหลือ เกษตรกรเข้ามาเรียนรู้และเพิ่มทักษะอาชีพเกษตรกรรมกัน ในลักษณะนำพา นำทำ (learning by doing) ภายใต้การ ทำเกษตรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีหน่วยงาน ในสังกัดและวิทยากรเกษตรอาสาร่วมให้ความรู้ โดยใช้ พื้นที่ของภาครัฐและเอกชนที่ยินยอม ต่อมาในปี 2549 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าแหล่ง เรียนรู้ทางเกษตรของภาครัฐ โดยเฉพาะของหน่วยงานใน สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และของเกษตรกรที่ ประสบความสำเร็จมีเป็นจำนวนมาก หากได้บูรณาการกัน จะเกิดพลังในการส่งเสริมอาชีพเกษตร จึงได้รวมแหล่ง เรียนรู้ต่างๆ เป็นศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน (มติ ครม. วันที่ 4 ตุลาคม 2548) เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรอย่าง ต่อเนื่องจากปีที่ผ่านมา การดำเนินการตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง (ศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะ ความยากจน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, ม.ป.ป., หน้า 19)

สำหรับในปี 2550 ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ชุมชน จะดำเนินการพัฒนาขับ เคลื่อนให้เป็นรูปธรรม

โดยจัดตั้งศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจชุมชนเป็น 2 รูปแบบคือ ศูนย์หลัก และศูนย์เครือข่ายเกษตรกรยากจน เกษตรกร และบุคคลทั่วไป ที่ประสงค์ประกอบอาชีพเกษตร สามารถ เลือกลงที่ที่จะเรียนรู้เพื่อฝึกอาชีพเกษตรที่หลากหลาย จากศูนย์หลักและเรียนรู้เพิ่มทักษะเฉพาะสาขาเพื่อพัฒนา ต่อยอดการเกษตรจากศูนย์เครือข่าย เป้าหมายการดำเนินงานเน้นเชิงคุณภาพ งบประมาณบูรณาการ มีเจ้าภาพหลัก ดำเนินการยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เดินสายกลาง ความพอมีพอกิน สมเหตุสมผล และสร้างภูมิคุ้มกัน มีคุณธรรม นำความรู้โดยมีการทำงานที่โปร่งใส เป็นธรรม ประหยัด และมีประสิทธิภาพเกษตรกรยากจน และ เกษตรกรทั่วไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ จะต้องเกิดจากใจ เกษตรกรจริงๆ ภายใต้การเรียนรู้ในลักษณะเกษตรกรสอน เกษตรกร จากปราชญ์ชาวบ้าน และศูนย์ศึกษาพัฒนาอัน เนื่องมาจากพระราชดำริ โดยมีหน่วยงานภาครัฐในระดับ พื้นที่ให้การสนับสนุน (ศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะ ความยากจน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, ม.ป.ป., หน้า 23)

จากการสัมภาษณ์สมยศ ภัคตรีเขียว (9 มีนาคม 2551) เกษตรอำเภอโคกเจริญ พบว่าจากการดำเนินการ ของศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ในปี 2548 ในปัจจุบันศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนมีทั้งหมด 7 ศูนย์ ซึ่งโครงการดังกล่าวเริ่มดำเนินการในปี 2548 จากโครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ที่ได้ ดำเนิน การโดยสำนักงานเกษตรซึ่งมีหน้าที่การให้ความรู้ เกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชน ซึ่งเมื่อวันที่ 21 -22 มีนาคม 2550 ได้มีการประชุมชี้แจงเรื่องการจัดความยากจนตามปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้กิจกรรมศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียงชุมชน ปี 2550 (ศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะ ความยากจน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, ม.ป.ป. หน้า 3) โดยมีหัวหน้าฝ่ายและผู้บริหารงานกิจกรรมศูนย์เรียนรู้ เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ซึ่งที่ผ่านมายังมีได้มีการประเมิน โครงการนี้เลย ดังนั้นผู้ศึกษาจึงได้สนใจที่จะประเมินผล

การบริหาร งานของโครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจชุมชน ในเขตจังหวัดลพบุรีด้านบริบทโครงการ ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการและด้านผลผลิตของโครงการ เพื่อนำผลที่ได้มาพัฒนาศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจชุมชนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาการประเมินโครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ตามนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงของรัฐบาล ในเขตจังหวัดลพบุรี ในด้านสถานะแวดล้อมของโครงการ
2. เพื่อศึกษาการประเมินโครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนตามนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงของรัฐบาล ในเขตจังหวัดลพบุรี ในด้านกระบวนการปฏิบัติระหว่างดำเนินการ
3. เพื่อศึกษาการประเมินโครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ตามนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงของรัฐบาล ในเขตจังหวัดลพบุรี ในด้านผลผลิตของโครงการ

สมมติฐานของการศึกษา

1. ศึกษาการประเมินโครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนตามนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงของรัฐบาล ในเขตจังหวัดลพบุรี ในด้านสถานะแวดล้อมของโครงการอยู่ในระดับมาก
2. ศึกษาการประเมินโครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนตามนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงของรัฐบาล ในเขตจังหวัดลพบุรี ในด้านกระบวนการปฏิบัติระหว่างดำเนินการอยู่ในระดับมาก
3. ศึกษาการประเมินโครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนตามนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงของรัฐบาล ในเขตจังหวัดลพบุรี ในด้านผลผลิตของโครงการอยู่ในระดับมาก

ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาการประเมินโครงการ ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ตามนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงของรัฐบาล ในเขตจังหวัดลพบุรี ครั้งนี้มุ่งศึกษาความรู้ความเข้าใจบริบทโครงการ (context evaluation) ปัจจัยเบื้องต้น (input evaluation) กระบวนการ (process evaluation) และผลผลิต ของโครงการ (product evaluation) กลุ่มตัวอย่าง สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 356 คน ซึ่งเป็นสมาชิกของกลุ่มศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนทั้ง 7 ศูนย์ ได้แก่ ศูนย์เรียนรู้ตำบลท้ายตลาด อำเภอเมืองลพบุรี ศูนย์เรียนรู้ตำบลโคกแสมสาร อำเภอโคกเจริญ ศูนย์เรียนรู้ตำบลบ้านใหม่สามัคคี อำเภอชัยบาดาล ศูนย์เรียนรู้ตำบลเขาสมคอน อำเภอท่าม่วง ศูนย์เรียนรู้ตำบลพัฒนานิคม อำเภอพัฒนานิคม ศูนย์เรียนรู้ตำบลซอนสารเดช อำเภอหนองม่วง ศูนย์เรียนรู้ตำบลลำสนธิ อำเภอลำสนธิ โดยใช้สูตรของ (ยามาเน) 10 เปอร์เซนต์

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะทำให้ทราบถึงการดำเนินงานโครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนเขตจังหวัดลพบุรี ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่ผู้บริหารศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน และผู้ที่เกี่ยวข้องในการนำไปใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศที่สำคัญในการตัดสินใจและวางแผนเพื่อพัฒนาการดำเนินงานโครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนจังหวัดลพบุรี

นิยามปฏิบัติการ

1. โครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยนำหลักการของโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ตามแนวพระราชดำริมาดำเนินการในหมู่บ้าน ซึ่งมีรูปแบบในการจัดกิจกรรม 3 รูปแบบ ดังนี้

1.1 รูปแบบที่ 1 การจัดกิจกรรมเกษตรทฤษฎีใหม่ตามขั้นตอนที่ 1 อย่างเต็มรูปแบบเป็นรูปแบบสำหรับเกษตรกรที่มีพื้นที่และแหล่งน้ำเพียงพอ โดยจัดแบ่งพื้นที่เป็น 4 ส่วน ตามอัตราส่วน 30: 30: 30: 10 สำหรับขุดสระน้ำ ปลูกข้าว ปลูกพืชผสมผสานและจัดเป็นที่อยู่อาศัย เลี้ยงสัตว์และโรงเรียนเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตตามแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง

1.2 รูปแบบที่ 2 การจัดทำกิจกรรม เกษตรทฤษฎีใหม่ แบบผสมผสานตามสภาพท้องถิ่นเป็นรูปแบบสำหรับเกษตรกรที่ไม่มีพื้นที่ทำนา กิจกรรม คือ การปลูกพืชเลี้ยงสัตว์มีการแบ่งพื้นที่เป็น 4 ส่วน สำหรับปลูกพืชสวนครัว ปลูกพืชสมุนไพร ไม้ดอกไม้ประดับ ปลูกไม้ยืนต้นและเลี้ยงสัตว์

1.3 รูปแบบที่ 3 การจัดทำกิจกรรมแบบเกษตรพื้นบ้าน โดยสีพื้นที่ทำนาหรือไม่มีก็ได้เน้นความพอเพียงโดยใช้ความคิดหรือคำแนะนำจากปราชญ์ชาวบ้านหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการจัดกิจกรรมการเกษตร

2. การประเมินโครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลให้ได้มาซึ่งสารสนเทศ สำหรับตัดสินใจคุณค่า โครงการ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้ใช้รูปแบบการประเมินซีโป (CPO) ของเยาวดี รางชัยกุล โดยประเมินในด้านต่อไปนี้

2.1 การประเมินปัจจัยพื้นฐานด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการ (content evaluation) หมายถึง การประเมินบริบทต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการทั้งหมด โดยพิจารณาถึงความต้องการจำเป็นของโครงการความเป็นไปได้ของโครงการ การกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ ความพร้อม และทรัพยากร ในด้านต่าง ๆ ซึ่งวัดได้จากการสอบถาม เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน

2.2 การประเมิน ด้านกระบวนการปฏิบัติระหว่างดำเนินโครงการ (process evaluation) หมายถึง การประเมินขั้นตอน และกิจกรรมที่ทำในโครงการ

2.3 การประเมิน ด้านผลผลิต (outcome evaluation) หมายถึง การประเมินผลทางตรงและทางอ้อมที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมโครงการโดยพิจารณาจากการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ

3. เกษตรทฤษฎีใหม่ หมายถึง แนวคิดในการบริหารจัดการ ดิน และน้ำ เพื่อการ เกษตรที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระ ราชทานแก่เกษตรกรรายย่อยที่มีพื้นที่ไม่เกิน 15 ไร่ ประกอบด้วย ขั้นตอน สำคัญ 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 การบริหารจัดการที่ดิน และน้ำ โดยการแบ่งพื้นที่เป็น 4 ส่วน ตามสัดส่วน 30: 30: 30: 10 สำหรับขุดสระน้ำ ปลูกข้าว ปลูกพืชผสมผสาน และจัดเป็นที่อยู่อาศัย เลี้ยงสัตว์ และโรงเรียนเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตตามแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง

ขั้นที่ 2 การรวมพลังกัน ในรูปแบบสหกรณ์ เพื่อร่วมแรงร่วมใจกันในการดำเนิน งานด้านการผลิต การตลาด สวัสดิการ และความเป็นอยู่ของชุมชน

ขั้นที่ 3 การติดต่อประสานงาน เพื่อจัด หาทุน หรือแหล่งเงินทุน จากภายนอกชุมชนมาร่วมลงทุน และพัฒนาคุณภาพชีวิต เช่น ธนาคาร บริษัทต่าง ๆ

4. เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การพยายามพึ่งตนเอง ช่วยเหลือตัวเองให้มากที่สุดที่จะทำให้พอมีพอกินไม่เกินรายรับ แต่ควรซื้อและใช้จากของที่ผลิตได้ในท้องถิ่น หรือในประเทศให้มากที่สุด พยายามกอบกู้ให้ให้น้อยที่สุด และควรมีชีวิตความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย และพอใจในสิ่งที่ได้รับมาโดยชอบธรรม ไม่ฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย

5. โครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง โครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงที่ดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาลในเขตจังหวัดลพบุรีซึ่งมีการดำเนินงานโครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน จำนวน 7 ศูนย์ ได้แก่ ศูนย์เรียนรู้ตำบล ท้ายตลาดอำเภอเมืองลพบุรี ศูนย์เรียนรู้ตำบลโคกเสม็ดสาร อำเภอโคกเจริญ ศูนย์เรียนรู้ตำบลบ้านใหม่สามัคคี อำเภอย้ายบาดาล ศูนย์เรียนรู้ตำบลเขาสมอคอน อำเภอท่าวุ้ง

ศูนย์เรียนรู้ตำบลพัฒนานิคม อำเภอพัฒนานิคม ศูนย์เรียนรู้ตำบลชอนสารเดช อำเภอหนองม่วง ศูนย์เรียนรู้ตำบลลำสนธิ อำเภอลำสนธิ

6. ชุมชน หมายถึง การที่คนจำนวนหนึ่งที่อยู่อาศัยในพื้นที่แห่งหนึ่ง มีความเชื่อผลประโยชน์ กิจกรรม และมีคุณสมบัติอื่นๆ ที่คล้ายคลึงกัน คุณลักษณะเหล่านี้มีลักษณะเด่นเพียงพอที่จะทำให้สมาชิกนั้น ตระหนัก และเกื้อกูลกัน ซึ่งประกอบด้วยชุมชน ในพื้นที่จังหวัดลพบุรี 7 ชุมชนศูนย์ ได้แก่ ศูนย์เรียนรู้ตำบลท้ายตลาด อำเภอเมืองลพบุรี ศูนย์เรียนรู้ตำบล โคกเสมสาร อำเภอโคกเจริญ ศูนย์เรียนรู้ตำบลบ้านใหม่สามัคคี อำเภอชัยบาดาล ศูนย์เรียนรู้ตำบลเขาสมคอน อำเภอท่าม่วง ศูนย์เรียนรู้ตำบลพัฒนานิคม อำเภอพัฒนานิคม ศูนย์เรียนรู้ตำบลชอนสารเดช อำเภอหนองม่วง ศูนย์เรียนรู้ตำบลลำสนธิ อำเภอลำสนธิ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากร ได้แก่ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ได้แก่ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนจำนวน 7 ศูนย์เรียนรู้ รวมทั้งสิ้น 3,275 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ จำนวน 356 คนซึ่งได้มาจากการกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากประชากรทั้งหมดจากสูตรของทาร์โร ยามาเน่ โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (stratified random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา มีลักษณะเป็นแบบสอบถามโครงการ 1 ฉบับ แบ่งออก เป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและสถานภาพการมีส่วนร่วมกับโครงการ มี

ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist)

ตอนที่ 2 การประเมินโครงการศูนย์การเรียนรู้

เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนตามนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงของรัฐบาล ในเขตจังหวัดลพบุรี 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบทโครงการ ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตของโครงการ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating sale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มากปานกลาง น้อย น้อยที่สุด มีเกณฑ์การให้น้ำหนักคะแนน (รวิวรรณ ชินะตระกูล, 2542, หน้า 125) โดยการสร้างเครื่องมือการวัดในแบบของลิเคิร์ต (Likert)

การสร้างและการทดสอบเครื่องมือ

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือสำหรับการศึกษาดังนี้

1. ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในแต่ละด้าน คือ เศรษฐกิจพอเพียง ปัจจัย พื้นฐานด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการ กระบวนการปฏิบัติระหว่างดำเนินการ และผลผลิตของโครงการ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเขียนข้อคำถาม
2. กำหนดขอบข่ายในการสร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะตามตัวแปรที่ศึกษา
3. สร้างข้อคำถามฉบับร่างตามขอบ ข่ายที่กำหนดในเรื่องการประเมินโครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนตามนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงของรัฐบาลในเขตจังหวัดลพบุรี ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยพื้นฐานด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการ กระบวนการปฏิบัติระหว่างดำเนินการ และผลผลิตของโครงการ
4. นำร่างแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและปรับแก้ไขปัญหาตามข้อเสนอแนะ
5. เสนอร่างแบบสอบถามเสนอต่อผู้ เชี่ยวชาญให้ตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาและการปรับปรุงแก้ไข
6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับเกษตรกรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาช (Cronbach, 1971, pp. 202 - 204) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.914

7. นำข้อมูลจากการทดลองใช้มาปรับปรุงชั้นสุดท้ายก่อนนำไปใช้จริง โดยจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลการศึกษา

วิธีการเก็บข้อมูล

ผู้ศึกษาแจกแบบสอบถามและจัดเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยการนำแบบสอบถามให้กับเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ จำนวน 100 ฉบับ พร้อมทั้งขอรับคืนด้วยตนเองภายใน 1 สัปดาห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการหาค่าสถิติ ทำการวิเคราะห์โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์การประเมินโครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนตามนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงของรัฐบาล ในเขตจังหวัดลพบุรี 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบทโครงการ ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตของโครงการ วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

สรุปผล

ในการศึกษาเรื่องการประเมินโครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนตามนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงของรัฐบาล ในเขตจังหวัดลพบุรี ผู้ศึกษาสรุปผลการศึกษา ดังนี้

1. ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 55.00 อายุ 30 -39 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.00 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 49.00 สถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 75.00 รายได้ต่อปี 50,001 - 100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 37.00

2. การประเมินโครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนตามนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงของรัฐบาล ในเขตจังหวัดลพบุรี

2.1 การประเมินโครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนตามนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงของรัฐบาล ในเขตจังหวัดลพบุรี ในด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการ

2.1.1 ความรู้ความเข้าใจปัจจัย พื้นฐานด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนในพื้นที่จังหวัดลพบุรี ด้านความต้องการที่จำเป็นของโครงการ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการพบว่า อยู่ในระดับมากทุกรายการ ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) โครงสร้างของโครงการมีการแบ่งขอบเขตงานอย่างเหมาะสม 2) โครงสร้างการบริหารงานของโครงการมีความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน และ 3) โครงสร้างการบริหารงานของโครงการมีความชัดเจน

2.1.2 ความรู้ความเข้าใจปัจจัย พื้นฐานด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนในพื้นที่จังหวัดลพบุรี ด้านความเป็นไปได้ของโครงการ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการพบว่า อยู่ในระดับมากทุกรายการ ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) บทบาทและหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานมีความชัดเจน 2) บทบาทหน้าที่ของคณะทำงานในโครงการ มีความชัดเจน และ 3) บทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่มีความชัดเจน

2.1.3 ความรู้ความเข้าใจปัจจัย พื้นฐานด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจ

พอเพียงชุมชนในพื้นที่จังหวัดลพบุรี ด้านวัตถุประสงค์ของโครงการ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการพบว่า อยู่ในระดับมากทุกรายการ ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) วัตถุประสงค์ของโครงการ สัมพันธ์กับสภาพความเป็นจริงของสภาพปัญหา 2) วัตถุประสงค์ของโครงการ มีโอกาสบรรลุผลในทางปฏิบัติได้จริง และ 3) วัตถุประสงค์ของโครงการ สามารถเข้าใจได้อย่างชัดเจน

2.1.4 ความรู้ความเข้าใจปัจจัยพื้นฐาน ด้านสถานะแวดล้อมของโครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนในพื้นที่จังหวัดลพบุรี ด้านความพร้อมและทรัพยากร พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการพบว่า อยู่ในระดับมากทุกรายการ ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) พื้นที่สำหรับดำเนินโครงการมีความเพียงพอ 2) ความพร้อมของเกษตรกรในการเรียนรู้ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง และ 3) ความเพียงพอของวัสดุและอุปกรณ์สำหรับจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.1.5 ความรู้ความเข้าใจปัจจัยพื้นฐาน ด้านสถานะแวดล้อมของโครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนในพื้นที่จังหวัดลพบุรี ภาพรวม พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) ด้านวัตถุประสงค์ของโครงการ 2) ด้านความพร้อมและทรัพยากร 3) ด้านความต้องการที่จำเป็นของโครงการ และ 4) ด้านความเป็นไปได้ของโครงการ

2.2 การประเมินโครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนตามนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงของรัฐบาล ในเขตจังหวัดลพบุรี ในด้านกระบวนการปฏิบัติระหว่างดำเนินการ

2.2.1 ความรู้ความเข้าใจกระบวนการปฏิบัติระหว่างดำเนินการ โครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนในพื้นที่จังหวัดลพบุรี ด้านกิจกรรม

ของโครงการ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการพบว่า อยู่ในระดับมากทุกรายการ ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) ท่านมีความเข้าใจในเนื้อหาและจุดมุ่งหมายของโครงการเป็นอย่างดี 2) โครงการ นี้มีจุดมุ่งหมายที่เหมาะสมกับสภาพข้อเท็จจริงในการดำเนินงาน และ 3) แนวคิดในการดำเนินโครงการ นี้ มีความเหมาะสมในการนำไปปฏิบัติได้จริง

2.2.2 ความรู้ความเข้าใจกระบวนการปฏิบัติระหว่างดำเนินการ โครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนในพื้นที่จังหวัดลพบุรี ด้านช่วงเวลาที่ดำเนินการ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการพบว่า อยู่ในระดับมากทุกรายการ ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) การดำเนินการตามโครงการ เป็นไปตามแผนงาน / โครงการที่กำหนด 2) มีการแต่งตั้งคณะทำงาน คณะกรรมการโครงการ และ 3) การดำเนินงานตามโครงการ เป็นไปตามแนวทางปฏิบัติที่กำหนด

2.2.3 ความรู้ความเข้าใจกระบวนการปฏิบัติระหว่างดำเนินการของโครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนในพื้นที่จังหวัดลพบุรี ภาพรวม พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) ด้านกิจกรรมของโครงการ และ 2) ด้านช่วงเวลาที่ดำเนินการ

2.3 การประเมิน โครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนตามนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงของรัฐบาล ในเขตจังหวัดลพบุรี ในด้านผลผลิตของโครงการ

2.3.1 ความรู้ความเข้าใจผลผลิตของโครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนในพื้นที่จังหวัดลพบุรี ด้านผลรวม พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการพบว่า อยู่ในระดับมากทุกรายการ ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) ทักษะและประสบการณ์ของเกษตรกรในการทำการ

เกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง 2) ความรู้ความเข้าใจของเกษตรกร เกี่ยวกับเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียงเพิ่มขึ้น และ 3) ความสามารถของเกษตรกรในการบริหารจัดการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง

2.3.2 ความรู้ความเข้าใจผลผลิตของโครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนในพื้นที่จังหวัดลพบุรี ด้านผลกระทบ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการพบว่า อยู่ในระดับมากทุกรายการ ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) ฐานทางเศรษฐกิจของเกษตรกรดีขึ้น และ 2) การทำเกษตรแบบพอเพียงของเกษตรกรเพิ่มขึ้น

2.3.3 ความรู้ความเข้าใจผลผลิตของโครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนในพื้นที่จังหวัดลพบุรี ด้านคุณค่าและประโยชน์ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการพบว่า อยู่ในระดับมากทุกรายการ ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) เกษตรกรมีความพึงพอใจในการดำเนินการ 2) เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น และ 3) ผลผลิตทางเกษตรเพิ่มขึ้นตามวัตถุประสงค์

2.3.4 ความรู้ความเข้าใจผลผลิตของโครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนในพื้นที่จังหวัดลพบุรี ภาพรวม พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) ด้านคุณค่าและประโยชน์ 2) ด้านผลกระทบ และ 3) ด้านผลรวม

2.4 ความรู้ความเข้าใจผลผลิตของโครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนในพื้นที่จังหวัดลพบุรี ในรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 ลำดับคือ 1) เกษตรกรมีความพึงพอใจในการดำเนินการ 2) ทักษะและประสบการณ์ของเกษตรกรในการทำการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง 3) เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น ในรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ 3 ลำดับคือ 1) เกษตรกรมีความขยันอดทน ซื่อสัตย์ ประหยัด พึ่งตนเอง และความสามัคคี 2) ความสามารถของ

เกษตรกรในการบริหารจัดการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง 3) ความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรเกี่ยวกับเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียงเพิ่มขึ้น

2.5 ด้านภาพรวมของโครงการราย การที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 6 ลำดับ ดังนี้ 1) ทักษะและประสบการณ์ของเกษตรกรในการทำการ เกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง 2) เกษตรกรมีความพึงพอใจในการดำเนินการ 3) เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น 4) ฐานทางเศรษฐกิจของเกษตรกรดีขึ้น 5) ความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรเกี่ยวกับเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียงเพิ่มขึ้น และ 6) ความสามารถของเกษตรกรในการบริหารจัดการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง และรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 6 ลำดับ ดังนี้ 1) บทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่มีความชัดเจน 2) ความพร้อมของพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ 3) มีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของกิจกรรมทุกขั้นตอนอย่างเป็นระบบ 4) ข้อผิดพลาดในการดำเนินงานตามโครงการฯ มีการแก้ไขได้อย่างถูกต้องตามระเบียบ ข้อกำหนด 5) วัตถุประสงค์ของโครงการฯ สามารถกำหนดตัวชี้วัดได้อย่างชัดเจน และ 6) ความเพียงพอของงบประมาณสนับสนุนโครงการ

อภิปรายผล

ในการศึกษาเรื่องการประเมินโครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนตามนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงของรัฐบาล ในเขตจังหวัดลพบุรี ผู้ศึกษาอภิปรายผล ดังนี้

1. รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด 6 ลำดับ ดังนี้

1.1 ทักษะและประสบการณ์ของเกษตรกรในการทำการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งแสดงว่าโครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนตามนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงของรัฐบาล ในเขตจังหวัดลพบุรี ทำให้สมาชิกในชุมชนได้เรียนรู้ทักษะเกี่ยวกับการทำเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียงเพิ่มขึ้น

1.2 ความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรเกี่ยวกับ

เกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียงเพิ่มขึ้น ซึ่งแสดงว่าโครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนตามนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงของรัฐบาล ในเขตจังหวัดลพบุรี เป็นแหล่งความรู้ที่ทำให้สมาชิกชุมชนได้เรียนรู้จนเข้าใจในการทำเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง

1.3 ฐานะทางเศรษฐกิจของเกษตรกรดีขึ้น ซึ่งแสดงว่าโครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนตามนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงของรัฐบาล ในเขตจังหวัดลพบุรีทำให้สมาชิกชุมชนที่เป็นเกษตรกรมีฐานะดีขึ้นกินดีอยู่ดี

1.4 เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น ซึ่งแสดงว่าโครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนตามนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงของรัฐบาล ในเขตจังหวัดลพบุรีสามารถส่งเสริมให้สมาชิกชุมชนที่เป็นเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น

1.5 เกษตรกรมีความพึงพอใจในการดำเนินการ ซึ่งแสดงว่าโครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนตามนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงของรัฐบาล ในเขตจังหวัดลพบุรีมีการดำเนินการที่ดีทำให้สมาชิกชุมชนที่เป็นเกษตรกรมีความพึงพอใจ

1.6 ความสามารถของเกษตรกรในการบริหารจัดการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งแสดงว่าโครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนตามนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงของรัฐบาล ในเขตจังหวัดลพบุรีมีส่วนทำให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีการบริหารจัดการที่ดีกว่าในอดีต

2. รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 6 ลำดับ ดังนี้

2.1 วัตถุประสงค์ของโครงการฯ สามารถกำหนดตัวชี้วัดได้อย่างชัดเจน ซึ่งแสดงว่าโครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนตามนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงของรัฐบาล ในเขตจังหวัดลพบุรียังกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการไม่ชัดเจนซึ่งสมาชิกส่วนใหญ่คิดว่าโครงการนี้มุ่งเน้นเฉพาะเกษตรกรเท่านั้น

2.2 ข้อผิดพลาดในการดำเนินงานตามโครงการฯ มีการแก้ไขได้อย่างถูกต้องตามระเบียบข้อกำหนด ซึ่งแสดงว่าโครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนตามนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงของรัฐบาล ในเขตจังหวัดลพบุรียังดำเนินการในด้านแก้ไขข้อผิดพลาดของศูนย์ไม่ดีพอ

2.3 มีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของกิจกรรมทุกขั้นตอนอย่างเป็นระบบ ซึ่งแสดงว่าโครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนตามนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงของรัฐบาล ในเขตจังหวัดลพบุรีมีการติดตามประเมินผลที่ยังไม่เป็นระบบ

2.4 ความพร้อมของพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ ซึ่งแสดงว่าโครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนตามนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงของรัฐบาล ในเขตจังหวัดลพบุรีมีพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ไม่เพียงพอกับความต้องการของสมาชิก

2.5 บทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่มีความชัดเจน ซึ่งแสดงว่าโครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนตามนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงของรัฐบาล ในเขตจังหวัดลพบุรีเจ้าหน้าที่ดูแลศูนย์เป็นเจ้าหน้าที่จากสำนักงานเกษตรที่ได้รับกรมอบหมายให้ดูแลในแต่ละพื้นที่เมื่อมีการปรับย้ายพื้นที่จึงขาดความต่อเนื่องในการดำเนินงาน

2.6 ความเพียงพอของงบประมาณสนับสนุนโครงการ ซึ่งแสดงว่าโครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนตามนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงของรัฐบาล ในเขตจังหวัดลพบุรี มีงบประมาณในการสนับสนุนยังไม่เพียงพอกับความต้องการของสมาชิกโครงการ

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การประเมินโครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ชุมชนตามนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงของรัฐบาล ในเขตจังหวัดลพบุรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของโครงการฯ สามารถกำหนดตัวชี้วัดได้อย่างชัดเจน ดังนั้นศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนจึงควรมีการแยกแยะตัวชี้วัดที่เกิดจากวัตถุประสงค์ออกมาอย่างชัดเจน

2. ข้อผิดพลาดในการดำเนินงานตามโครงการฯ มีการแก้ไขได้อย่างถูกต้องตามระเบียบ ข้อกำหนด ดังนั้นศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน จึงควรมีการตั้งคณะทำงานเข้ามาศึกษาปัญหา และแก้ไขปัญหาให้เป็นอย่างดี

3. มีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของกิจกรรมทุกขั้นตอนอย่างเป็นระบบ ดังนั้นศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนจึงควรมีการประเมินผลการดำเนินงานเป็นระยะๆ เพื่อความโปร่งใสขององค์กร

4. ความพร้อมของพื้นที่ชุมชนและพันธมิตร ดังนั้นศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนจึงควรสอบถามความต้องการพื้นที่และพันธมิตรจากสมาชิกเพื่อสนองความต้องการของสมาชิกได้ตรงตามจุดมุ่งหมายของสมาชิกที่เข้าร่วมโครงการ

5. บทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่มีความชัดเจน ดังนั้นศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนจึงควรกำหนดเจ้าหน้าที่ดูแลประจำศูนย์เพื่อเป็นการต่อเนื่องของโครงการ

6. ความเพียงพอของงบประมาณสนับสนุนโครงการ ซึ่งศูนย์ควรดำเนินการจัดของงบประมาณให้เพียงพอกับโครงการหรือแผนงานที่กำหนดไว้

เอกสารอ้างอิง

- ณรงค์ฤทธิ์ ประสิทธิ์นิภาค. (2546). **การรู้และทัศนคติต่อการชำระภาษีของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านค้าย อำเภอบ้านค้าย จังหวัดระยอง**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิทักษ์ บุตรโพธิ์ศรี. (2544). **การประเมินโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มณฑกาญจน์ ทองใย. (2548). **การพัฒนารูปแบบการบริหารโครงการโรงเรียนวิถีพุทธของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มณฑิรา ยืนนาน. (2544). **ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลและประชาชนในการส่งเสริมและพัฒนาวัฒนธรรม : กรณีศึกษาตำบลบางตาเถร อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- รวีวรรณ ชินะตระกูล. (2542). **การทำวิจัยทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ: ที.พี.พรินท์.
- รัตนะ บัวสนธ์. (2540). **การประเมินโครงการ/การวิจัยเชิงปริมาณ**. กรุงเทพฯ: คอมแพคท์พริ้นท์ ศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (ม.ป.ป.). **คู่มือโครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน**. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สมยศ ภัคตร์เขียว. (2551, มีนาคม 9). **เกษตรและสหกรณ์อำเภอสระโบสถ์**. สัมภาษณ์.
- ลำราญ มีแจ้ง. (2543). **การประเมินโครงการทางการศึกษา**. พิษณุโลก : ภาควิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สุภาพร พิศาลบุตร. (2543). **หลักการวางแผน**. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.

- สุเมธ ตันติเวชกุล. (2542). **แนวการดำเนินชีวิตบนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง**. กรุงเทพฯ : กรมพัฒนาชุมชน.
- แสงจันทร์ โสภากาล. (2544). **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจของบุคลากร เกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สถาบันราชภัฏเลย.
- Bloom, & Benjamin, S. (1971). **Handbook on Formative and Summative Evaluation of Student Learning**. New York: McGraw-Hill.
- Good, Cater V. (1973). **Dictionary of Education (3rd ed.)**. New York: McGraw-Hill.
- Gray, C. F., & Larson, E. W. (2002). **Project management: The managerial process**. Singapore: McGraw-Hill.
- Knox, J. (1992). **"Culture and Language: What do our students needs?"** Oxford, UK; Herndon, VA: BIOS Scientific.
- Mitzel. (1992). **Solid-State Structure of Tris (phenylsilyl) amine**. New York: Free Press.
- Moursund. (1992). **Most of the students showed improvement that was the result of written words or translated thoughts into language**. New York: McGraw-Hill.
- Stufflebeam, D.L., & Shinkfield, A.J. (1990). **Systematic Evaluation**. Boton / Dordrecht / Lancaster : Kluwer-Nijhoff.